

5/2015

Momentti

Sisältö

- LAINSÄÄDÄNTÖKATSAUS** • Vahvistetut lait 2 • Hallituksen esitykset 6 • Valtioneuvoston asetukset 7
• MIETINNÖT YM. 9 • OIKEUSTAPAUKSET • Korkein oikeus 9 • Korkein hallinto-oikeus 11
• KKO:N VALITUSLUVAT 14

Tämän liitteen ovat tuottaneet yhteistyössä Suomen Lakimiesliitto ja Suomen Asianajajaliitto. Liitteen on toimittanut Talentumin Suomen Laki -toimitus. Momenttiin on koottu yhteenvedo tärkeimmistä lainsäädäntötoimista ja oikeustapauksista.

➔ VAHVISTETUT LAIT

● Ilmastolaki (609/2015)

*HE 82/2014 vp
YmVM 22/2014 vp*

Laki tuli voimaan 1.6.2015.

Ilmastolaki on valtion viranomaisia koskeva tavoitteellinen puitelaki, johon ei sisälly eri toimialoja koskevaa aineellista lainsäädäntöä. Lailla asetetaan Suomen kansainvälisiin sopimuksiin, Euroopan unionin lainsäädäntöön ja poliittisiin sitoumuksiin perustuva kasvihuonekaasujen pitkän aikavälin päästövähennystavoite. Ilmastolailla säädetään ilmastopoliitiikan keskipitkää ja pitkää aikaväliä koskevasta suunnitelmasta, joilla pyritään lain kattamalta osalta vähentämään kasvihuonekaasujen päästöjä ja tältä osin hillitsemään ilmastonmuutosta. Lisäksi laissa säädetään myös ilmastonmuutoksen sopeutumissuunnitelmasta, jonka avulla pyritään vahvistamaan valmiuksia hallita ilmastonmuutokseen liittyvät riskit ja sopeutua ilmastonmuutokseen. Eduskunnan myötävaikutus ilmastopoliitiikan muotoutumiseen taataan lakisäateisellä selontekomenettelyllä sekä eduskunnalle toimitettavan ilmastovuosikertomuksen avulla. Ilmastolaissa säädetään myös ministeriöiden ilmastolain mukaisista tehtävistä. Ilmastopoliitikassa tarvittavan riippumattoman tieteellisen tiedon turvaamiseksi asetetaan tieteellinen asiantuntijaelin. Eduskunnan lausuma; Eduskunta edellyttää, että ilmastolain toimeenpano ei lisää kansalaisten, yritysten tai maanviljelijöiden hallinnollista taakkaa, vaan ainoastaan ohjaa ja koordinoi viranomaistoimintaa tavoitteiden saavuttamiseksi.

- **Laki rikostorjunnasta Tullissa, laki tullilain muuttamisesta, laki poliisilain 5 luvun 1 §:n muuttamisesta, laki rajavartio-**

lain muuttamisesta, laki poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta, laki pakkokeinolain muuttamisesta, laki esitutkintalain 2 luvun 1 §:n ja 11 luvun 8 §:n muuttamisesta, laki ulkomalaislain 12 §:n muuttamisesta, laki valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta, laki rikoslain 16 luvun muuttamisesta, laki oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 12 §:n muuttamisesta, laki Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta, laki valmisteverotuslain 4 ja 103 §:n muuttamisesta, laki haastemieslain 6 §:n muuttamisesta, laki ulosottokaaren 3 luvun 70 §:n muuttamisesta ja laki tullilain 46 ja 47 §:n muuttamisesta annetun lain kumoamisesta (623–638/2015)

*HE 174/2014 vp
HaVM 53/2014 vp*

Lait tulivat voimaan 1.6.2015.

Lakiin rikostorjunnasta Tullissa siirretään tullilaisissa olevat rikostorjuntaa koskevat säännökset. Säännökset ja Tullin toimivaltuudet tarkennetaan vastaamaan esitutkintalaisissa, pakkokeinolaisissa ja poliisilaisissa säädettyä. Muiden lakien muutokset ovat pääosin teknisiä.

- **Laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa, laki tullilain eräiden säännösten kumoamisesta, laki pakkokeinolain 10**

luvun 56 ja 57 §:n muuttamisesta, laki poliisin, Tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain 6 §:n muuttamisesta, laki henkilötietojen käsittelystä rangaitusten täytäntöönpanossa annetun lain 16 §:n muuttamisesta, laki Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain muuttamisesta, laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 12 §:n muuttamisesta, laki asevelvollisuuslain 96 §:n muuttamisesta, laki Euroolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta, laki Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetun lain 10 §:n muuttamisesta, laki Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta, laki ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 17 §:n muuttamisesta, laki eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain 17 §:n muuttamisesta, laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain 46g §:n muuttamisesta ja laki sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 91 §:n muuttamisesta (639–653/2015)

*HE 351/2014 vp
HaVM 54/2014 vp*

Lait tulivat voimaan 1.6.2015.

Laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa sisältää tullilaisissa olevat henkilötietojen käsittelystä. Laissa säädetään aiempaa täsmällisemmin Tullin henkilötietojen käsittelystä ja henkilötietojen käsittelystä. Muiden lakien muutokset ovat pääosin teknisiä.

- **Laki tuloverolain muuttamisesta, laki verontilityslain muuttamisesta ja laki Verohallinnosta annetun lain 30 ja 31 §:n muuttamisesta (654–656/2015)**

*HE 302/2014 vp
VaVM 41/2014 vp*

Lait tulevat voimaan 1.1.2016.

Tuloverolakia muutetaan siten, että yhteisön ja yhteisetuuden tulosta ei suoriteta verovuodesta 2016 lähtien veroa enää seurakunnalle, vaan ainoastaan valtiolle ja kunnalle. Verontilityslakia muutetaan siten, että evankelis-luterilaiset ja ortodoksiset seurakunnat eivät saa osuutta yhteisöveron tuotosta verovuodesta 2016 lähtien, mikä lisää valtion osuutta yhteisöveron tuotosta. Lisäksi Verohallinnosta annetusta laista kumotaan viittaukset seurakuntien osuuteen yhteisöveron tuotosta sekä seurakuntien asemaan yhteisöveron saajana.

- **Laki ulkorajan ylittävistä yhteistyöstä (657/2015)**

*HE 342/2014 vp
HaVM 49/2014 vp*

Laki tuli voimaan 1.6.2015.

Lakiin ulkorajan ylittävistä yhteistyöstä otetaan tarkemmat säännökset Euroopan naapuruusvälineestä osarahoitettavien ohjelmien valmistelusta ja toimeenpanosta. Lisäksi lakiin sisältyvät säännökset ohjelmien toteuttamiseksi käytettävän rahoituksen myöntämisestä, hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta. Yhteen lakiin kootaan ulkorajalla tapahtuvan yhteistyön Euroopan naapuruusvälineen käyttöönoton edellyttämät säännökset.

- **Laki rikosuhrimaksusta, laki sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain muuttamisesta, laki sakon täytäntöön-**

panosta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta ja laki velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain 6 §:n muuttamisesta (669–672/2015)

*HE 293/2014 vp
LaVM 32/2014 vp*

Lait tulevat voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki.

Lailla rikosuhrimaksusta otetaan käyttöön rikoksentehtäjäiltä perittävä rikosuhrimaksu. Lailla vahvistetaan rikoksen uhreille suunnattujen tukipalveluiden valtionrahoitusta rikosuhrimaksun tuottoa vastaavalla määrällä. Maksun suorittamiseen on velvollinen täysikäisenä rikoksen tehnyt henkilö, joka tuomitaan rangaistukseen rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta. Rikosuhrimaksun suuruus on 40 euroa tai 80 euroa riippuen rangaistuksen säädetystä enimmäispituudesta. Yhteisöosakkoon tuomittavalle oikeushenkilölle määrättävä rikosuhrimaksu on 800 euroa. Rikosuhrimaksun määrää pääasian käsittelevä tuomioistuimen tai sakon määräämiseen oikeutettu virkamies, joka tavallisimmin on syyttäjä tai poliisi.

- **Laki ulkomaalaislain muuttamisesta (675/2015)**

*HE 295/2014 vp
HaVM 47/2014 vp*

Laki tuli voimaan 1.6.2015.

Ulkomaalaislakia muutetaan siten, että ulkomailla oleskelulupa-asioihin liittyviä tiettyjä tehtäviä voidaan antaa ensisijaisesti toisen Schengen-valtion edustustolle ja viimesijaisesti ulkoiselle palveluntarjoajalle. Ulkoasiainministeriö voi sopia Suomen edustustolle ulkomaalaislain mukaan kuuluvien avustavien ja teknisten tehtävien antamisesta. Laissa säädetään ulkoistettavan toiminnan edellytyksistä ja sen valvonnasta. Ennen tehtävien antamista on kuultava sisäministeriötä.

- **Laki ydinenergialain muuttamisesta ja laki säteilylain muuttamisesta (676–677/2015)**

*HE 320/2014 vp
TaVM 31/2014 vp*

Lait tulivat voimaan 1.7.2015.

Säteilyturvakeskuksen toimivaltaa laajennetaan ympäristön säteilyvalvonnassa ja Säteilyturvakeskukselle annetaan määräysenantovalta ydinturvallisuutta koskevissa asioissa. Ydinenergialakiin lisätään säännökset valtioneuvoston periaatepäätökseen sisällytettävistä ehdoista sekä Säteilyturvakeskuksen lupahakemuksen johdosta antamasta lausunnosta. Ydinlaitoksen haltijalta kerättävää ydinturvallisuustutkimusmaksua ja jätehuoltovelvolliselta perittävää maksua korotetaan määrääjäksi ydinturvallisuus- ja ydinjätehuollon tutkimuksen infrastruktuurin kehittämiseksi. Säteilylakia muutetaan siten, että Säteilyturvakeskuksen toimivaltaa ympäristön säteilyvalvonnassa vahvistetaan sekä laajennetaan Säteilyturvakeskuksen valtuutta antaa säteilyn käytön turvallisuutta koskevia määräyksiä.

- **Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain muuttamisesta ja laki lähetetyistä työntekijöistä annetun lain muuttamisesta (678–679/2015)**

*HE 161/2014 vp
TyVM 17/2014 vp*

Lait tulevat voimaan 1.9.2015.

Tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain mukaisesti seuraamusjärjestelmää kiristetään ja yhdenmukaistetaan. Lisäksi tilaajan selvitysvelvollisuutta täydennetään velvollisuudella selvittää sopimuspuolen lakisääteinen työterveyshuollon järjestäminen. Lakia selkeytetään myös verovelkatodistuksen esittämisen osalta. Eläkevakuuttamista koskevien tietojen osalta molempiin lakeihin kirjataan yksityiskohtaiset säännökset siltä osin kuin kysymys on sopimuspuolen sopimuskauden aikana lähetetyistä työntekijöistä, joita työnantajalla ei ole velvollisuutta Euroopan unionin sääntelyn perusteella vakuuttaa Suomessa.

● **Laki eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista (684/2015)**

HE 323/2014 vp
TyVM 13/2014 vp

Laki tulee voimaan 1.1.2016.

Laki eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista sisältää asbestipurkutyölupaa koskevat olennaiset säännökset. Laissa säädetään myös asbestipurkutyöntekijältä edellytettävästä pätevyydestä sekä myönnettyistä asbestipurkutyöluvista ja asbestipurkutyöhön pätevistä henkilöistä pidettävistä rekistereistä.

● **Laki sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain 1 §:n muuttamisesta ja laki rikoslain 2a luvun muuttamisesta (730–731/2015)**

HE 291/2014 vp
LaVM 36/2014 vp

Lait tulevat voimaan samana päivänä kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki (754/2010).

Lain mukaan rangaistummääräyksellä tai sakkomääräyksellä ei voida enää käsitellä rikosasiaa, jos sakkotettavan aikaisemmat sakkorikokset osoittavat niiden toistuvuuden ja samankaltaisuuden perusteella ilmeistä piittaamattomuutta lain kielloista ja käskyistä. Jos henkilölle on vuoden aikana tehtyjen rikkomusten perusteella määrätty vähintään kolme sakkorangaistusta, seuraava rikkomus käsitellään tuomioistuimessa. Tuomioistuin voi muuntaa sakon vankeudeksi, jos sakkoa ei saada perityksi. Samalla sakon muuntosuhdetta muutetaan vankiluvun kasvun hilitsemiseksi siten, että kolmen päiväsakon sijasta neljää maksamattontta sakkoa vastaa yhden päivän vankeus. Muuntorangaistuksen vähimmäispituus korotetaan neljästä päivästä viiteen päivään vankeutta ja enimmäispituus alennetaan 60 päivästä 40 päivään vankeutta. Eduskunnan lausuma; Eduskunta edellyttää, että hallitus viipymättä selvittää mahdollisuudet keventää ja yksinkertaistaa sakon muuntorangaistusmenettelyä ja sitä edeltäviä vaiheita ja valmistelee tarvittavat ehdotukset annettavaksi samanaikaisesti eduskun-

nalle sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain voimaantuloa koskevan lakiehdotuksen kanssa.

● **Laki oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta, laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain muuttamisesta, laki oikeustoimen ja toimituksen todistajan esteellisyydestä, laki rikoslain 2 c ja 15 luvun muuttamisesta, laki esitutkin-
talain muuttamisesta, laki pakkokeinolain muuttamisesta, laki syyttäjälaitoksesta annetun lain 25 a §:n muuttamisesta, laki rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain 21 §:n muuttamisesta, laki vankeuslain 19 luvun 10 §:n muuttamisesta, laki turvallisuustutkintalain 40 §:n muuttamisesta, laki oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain muuttamisesta, laki valtion varoista maksettavista todistelukustannuksista annetun lain 10 §:n muuttamisesta, laki oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta annetun lain 22 §:n muuttamisesta, laki todistelun turvaamisesta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa riita-
asioissa annetun lain 5 §:n muuttamisesta, laki keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja yleissopimuksen soveltamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta, laki entisen Jugoslavian alueella tehtyjä rikoksia käsittelevän sotarikostuomioistuinten toimivallasta ja tuomioistuimelle annettavasta oikeusavusta annetun lain 8 §:n muuttamisesta, laki velvollisuudesta saapua toisen pohjoismaan tuomioistuimeen eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta, laki eurooppalaisesta todisteiden luovuttamismääräyksestä esi-**

**hankkimiseksi rikosasian käsittelyä varten tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta, laki Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton välillä niiden taloudellisten etujen vastaisten petosten ja muun laittoman toiminnan torjumisesta tehdyn yhteistyösopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta, laki Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta, laki mielenterveyslain muuttamisesta, laki kaupanvahvistajista annetun lain 4 §:n muuttamisesta, laki välimiesmenettelystä annetun lain 27 ja 29 §:n muuttamisesta, laki verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain muuttamisesta, laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 ja 24 §:n muuttamisesta, laki keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen toisen lisäpöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja lisäpöytäkirjan soveltamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta ja laki tietoyhteiskunta-
kaaren 151 ja 316 §:n muuttamisesta (732–758/2015)**

HE 46/2014 vp
LaVM 19/2014 vp

Lait tulevat voimaan 1.1.2016. Laki Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton välillä niiden taloudellisten etujen vastaisten petosten ja muun laittoman toiminnan torjumisesta tehdyn yhteistyösopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta tulee voimaan samana päivänä kuin Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton välillä niiden taloudellisten etujen vas-

**taisten petosten ja muun laitto-
man toiminnan torjumisesta
tehdyn yhteistyösopimuksen
lainsäädännön alaan kuuluvien
määräysten voimaansaattami-
sesta annettu laki (778/2008).**

Oikeudenkäymiskaaren todistelua yleisissä tuomioistuimissa koskevat säännökset uudistetaan ja todistelua koskevia säännöksiä siirretään mainittuun lakiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetusta laista. Säännöksiä sovelletaan käräjä- ja hovioikeuksissa sekä korkeimmassa oikeudessa niiden käsittellessä riita- tai rikosasiaa. Lisäksi muutetaan useita muita lakeja.

● **Laki vakuutus oikeuslain muuttamisesta (762/2015)**

*HE 104/2014 vp
LaVM 30/2014 vp*

Laki tulee voimaan 1.1.2016.

Määräytyissä asioissa vakuutus-
oikeuden ratkaisukokoonpanoja ke-
vennetään luomalla kolmi- ja viisi-
jäsenisten kokoonpanojen rinnalle
yhden tuomarin kokoonpano sekä
yhden tuomarin ja lääkärjäsenen
muodostama kokoonpano. Lisäksi
säädetään, että lainkäyttöasioita ei
ole välttämätöntä ratkaista muo-
dollisessa istunnossa, jossa kaikki
ratkaisuun osallistuvat jäsenet
ovat samanaikaisesti läsnä, mikäli
kaikki ratkaisukokoonpanon jä-
senet ovat ratkaisusta yksimielisiä.
Lisäksi lakiin tehdään lukuisia
muuta muutoksia ja vähäisiä tarkis-
tuksia. Eduskunnan lausumat; 1)
Eduskunta edellyttää, että oikeus-
ministeriö seuraa yksimielisten
asioiden ratkaisemista ilman muo-
dollisen istunnon pitämistä koske-
van sääntelyn toimivuutta ja vai-
kutuksia sekä antaa lakivaliokun-
nalle vuoden 2018 loppuun men-
nessä selvityksen siitä, millaisissa
ja kuinka suuressa osassa eri ko-
koonpanoissa ratkaistavia asioita
menettelyä on sovellettu, miten se
on toiminut ja millaisia vaikutuk-
sia sillä on ollut vakuutus-
oikeuden toimintaan ja asianosaisten oikeus-
turvaan. 2) Eduskunta edellyttää,
että hallitus arvioi mahdollisuudet
muuttaa vakuutus-
oikeuden työ-
oloja, yritystoimintaa sekä sotilas-
vamma-asioita tuntevien jäsenten
nimitysmenettelyä nykyistä avoi-
memmaksi sekä kelpoisuusvaati-
musten asettamista tällaisille jäse-
nille.

● **Ampumaratalaki, laki
ampuma-
aselain muuttami-
sesta, laki henkilö-
tietojen
käsittelystä poliisitoimessa
annetun lain muuttamisesta,
laki rikoslain 41 luvun muutta-
misesta ja laki järjes-
tyslain
10 §:n muuttamisesta (763-
767/2015)**

*HE 20/2014 vp
HaVM 48/2014 vp*

Lait tulevat voimaan 1.12.2015.

Ampumaradan ja ampumaurhei-
luksuksen perustaminen ja yllä-
pitäminen ovat luvanvaraisia toi-
mintoja. Vähäisen ampumaradan
perustaminen ja ylläpitäminen
edellyttää viranomaiselle tehtävää
ilmoitusta. Aseturvallisuutta lisä-
tään siten, että tehokkaat ilma-
aseet tulevat ampuma-
aselain so-
veltamisalaan. Ampuma-
aseiden
säilytystä koskevia säännöksiä tiu-
kennetaan ja täsmennetään. Lää-
kärin velvollisuutta ilmoittaa am-
puma-
aseen haltijaksi sopimatto-
masta henkilöstä täsmennetään
koskemaan kahta laissa mainittua
tilannetta. Kaasusumuttimien hy-
väksyttävää käyttötarkoituksia
tarkennetaan ja ampuma-
aselakiin
lisätään sumuttimen käyttöturval-
lisuutta koskeva säännös. Lisäksi
ampuma-
aselakiin, rikoslakiin,
järjestyslakiin ja henkilö-
tietojen
käsittelystä poliisitoimessa an-
nettuun lakiin tehdään eräitä muita
muutoksia.

● **Laki hallintolainkäyttölain
muuttamisesta, laki oikeuden-
käynnin julkisuudesta hallin-
totuomioistuimissa annetun
lain 13 §:n muuttamisesta, laki
hallintolain 40 §:n muuttami-
sesta, laki ympäristönsuojelu-
lain 207 §:n muuttamisesta,
laki vesilain 11 luvun 15 §:n
muuttamisesta, laki tapa-
turma-
asioiden muutoksenha-
kulautakunnasta annetun lain
14 §:n muuttamisesta, laki työ-
eläkeasioiden muutoksenha-
kulautakunnasta annetun lain
12 §:n muuttamisesta, laki
työttömyysturvalain 12 a luvun
5 §:n muuttamisesta, laki
sosiaaliturvan muutoksenha-
kulautakunnasta annetun lain
14 §:n muuttamisesta, laki
opintotuen muutoksenhaku-**

**lautakunnasta annetun lain
12 §:n muuttamisesta ja laki
opiskelijoiden oikeusturvalau-
takunnasta annetun lain 8 §:n
muuttamisesta (799-809/
2015)**

*HE 245/2014 vp
LaVM 23/2014 vp*

Lait tulevat voimaan 1.1.2016.

Hallintolainkäytön todistelusaän-
nöksiä tarkistetaan niin, että ne
ovat yhteensopivat oikeudenkäy-
miskaaren todistelusaännösten
kanssa. Lisäksi tehdään hallinto-
lainkäyttölain todistelusaännös-
ten muuttamisesta johtuvia muu-
toksia kymmeneen muuhun lakiin.
Hallintolainkäyttölaissa on sään-
nökset esimerkiksi todistajan es-
teellisyydestä, todistajan vaitiolo-
oikeudesta ja vaitiolo velvollisuu-
desta, muussa laissa säädetyn vaiti-
olo velvollisuuden vaikutuksesta
todisteluun sekä vajaavaltaisen
kuulemisesta. Myös keskeiset
säännökset asiantuntijan kuulemi-
sesta, muusta henkilökohtaisesta
kuulemisesta, katselmuksesta,
asiakirjan ja esineen esittämisestä
tuomioistuimelle sekä todistelu-
kustannusten korvaamisesta ovat
hallintolainkäyttölaissa. Laissa on
myös viittauksia oikeudenkäymis-
kaaren todistelusaännöksiin.
Eduskunnan lausuma; Eduskunta
edellyttää, että hallitus saattaa ri-
peästi loppuun pitkään jatkuneen
hallintolainkäyttölain kokonaisu-
distuksen ja antaa asiasta esityksen
eduskunnalle.

● **Laki toimeentulotuesta anne-
tun lain muuttamisesta ja laki
kunnan peruspalvelujen val-
tionosuudesta annetun lain
muuttamisesta (815-816/2015)**

*HE 358/2014 vp
StVM 54/2014 vp*

Lait tulevat voimaan 1.1.2017.

Perustoimeentulotuen myöntämi-
nen ja maksaminen siirtyy Kansan-
eläkelaitoksen hoidettavaksi. Tuki
säilyy hakemuksen perusteella
myönnettävänä tarveharkintaise-
na etuutena. Kunnat osallistuvat
perustoimeentulotuen rahoituk-
seen siten, että kuntien rahoitus-
osuus kustannuksista on 50 pro-
senttia. Kuntien osuus otetaan
huomioon vähentämällä se kun-
nan peruspalvelujen valtionosuus-

desta. Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki jäävät edelleen kuntien hoidettaviksi. Eduskunnan lausumat; 1) Eduskunta edellyttää, että uudistuksen vaikutuksia toimeentulotukea saavien määrään, toimeentulotukijaksojen keston ja toimeentulotuen kustannuksiin seurataan ja arvioidaan myös sitä, tukeeko uudistus tuen luonnetta väliaikaisena, itsenäistä suoriutumista edistävänä ja syrjäytymistä ehkäisevänä taloudellisena etuutena. 2) Eduskunta edellyttää, että toimeentulotukilaki kokonaisuudessaan uudistetaan. Uudistuksessa tulee pyrkiä vahvistamaan toimeentulotuen luonnetta viimesijaisena ja väliaikaisena etuutena. Tavoitteena toimeentulotuessa tulee olla moniammatillinen yhteistyö Kelan ja kuntien välillä sekä sellaiset toimintakäytännöt, jotka tukevat toimeentulotukea saavan itsenäistä suoriutumista ja ehkäisevät syrjäytymistä.

● **Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä ja laki Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta annetun lain muuttamisesta (817–818/2015)**

*HE 354/2014 vp
StVM 52/2014 vp*

Lait tulevat voimaan 1.3.2016.

Laissa säädetään sosiaalihuollon keskeisten ammattiryhmien ammatinharjoittamisoikeuden myöntämisestä, ammatinharjoittamisoikeuden rekisteröinnistä, sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ohjauksesta ja valvonnasta sekä valvontaviranomaisten tehtävistä ja työnjaosta. Laissa säädetään myös oikeudesta käyttää sosiaalihuollon ammattihenkilön ammattinimikettä. Nimikesuojatun ammattihenkilön ammattinimikkeistä ja vaadittavasta koulutuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Lupa- ja valvontavirasto ryhtyy ylläpitämään sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriä vastaavalla tavalla kuin terveydenhuollon ammattihenkilöiden osalta. Laki sisältää myös säännökset sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin merkittäviä tietoista.

➔ **HALLITUKSEN ESITYKSET**

● **Hallituksen esitys (HE 8/2015 vp) eduskunnalle laiksi eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä**

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi laki eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä. Esityksessä on otettu huomioon Euroopan unionin muuttuneen lainsäädännön edellyttämät muutostarpeet. Eurooppalaisella alueellisen yhteistyön yhtymällä on tarkoituksena vähentää eri jäsenvaltioiden alue- ja paikallishallinnon välisessä yhteistyössä ilmeneviä ongelmia. Voimassa oleva laki eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä esitetään kumottavaksi. Euroopan unionin jäsenvaltiot, niiden kansalliset, alue- ja paikallisviranomaiset sekä eräät muut yksityis- ja julkisoikeudelliset yhteisöt voivat asiaa koskevan Euroopan unionin lainsäädännön mukaisesti yhdessä perustaa yhtymän sen jäsenten välisen alueellisen yhteistyön helpottamiseksi ja edistämiseksi aluekehityksen alalla.

● **Hallituksen esitys (HE 11/2015 vp) eduskunnalle laeiksi arvo-paperimarkkinalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Esityksellä pannaan täytäntöön niin sanottuun avoimuusdirektiiviin (2004/109/EY) tehdyt muutokset (2013/50/EU) sekä tähän liittyen kehittää rahoitusmarkkinoiden toimintaa Suomessa. Avoimuusdirektiivi koskee pörssiyhhtiöitä ja muita liikkeeseenlaskijoita, joiden säännöllisen tiedonantovelvollisuuden kotivaltio on Suomi sekä niiden osakkeenomistajia. Ehdotetut muutokset koskevat luopumista listayhtiön neljännesvuosikatsauksen ja johdon osavuotisen selvityksen julkistamisvaatimuksesta, lipputusvelvollisuuden laajentamista käteisselvitettäviin johdannaisrahoitusvälineisiin sekä listayhtiön velvollisuutta julkistaa vuosittain maakohtaisesti maksut sellaisten valtioiden hallituksille, joissa ne toimivat. Rike- ja seuraamusmaksun käyttöalaa laajennetaan. Ehdotuksen mukaan seura-

muksen kohteena voi olla myös oikeushenkilön edustaja. Lainsäädäntöön lisätään muutosdirektiivissä edellytetyt säännökset seuraamusten rahallisista enimmäismääristä. Lisäksi kynnyksarvo, jota pienemmissä arvopaperitarjouksissa ei ole laadittava esitettä, nostetaan 2500000 euroon sekä lisätään lainsäädäntöön joukkolainan haltijoiden yhdenvertaista kohtelua koskeva, avoimuusdirektiiviin perustuva yleissäännös. Tämän lisäksi esitykseen sisältyy ehdotus luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 ja 8 a luvun muuttamiseksi siten, että luottolaitoksen tai vastaavasti konsolidointiryhmän emoyrityksen hallitus olisi toimivaltainen hyväksymään elvytysuunnitelman. Rahoitusvakausviranomaisesta annettuun lakiin ehdotetaan tehtävän viraston virkamiehen ilmoitusvelvollisuutta ja sisäpiirirekisterin pitoa koskeva tekninen muutos. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 26.11.2015.

● **Hallituksen esitys (HE 12/2015 vp) eduskunnalle laiksi Euroopan unionin jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Euroopan unionin jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta. Laissa säädettäisiin menettelystä, jota noudatettaisiin, kun toisen Euroopan unionin jäsenvaltion tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alueelta laittomasti viedyt ja Suomessa sijaitsevat kulttuuriesineet palautetaan Suomesta asianomaiseen jäsenvaltioon. Lailla kumottaisiin voimassa oleva laki Euroopan talousalueen valtion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta. Ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamista koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi, joka on uusittu kokonaisuudessaan vuonna 2014. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 18.12.2015.

● **Hallituksen esitys (HE 13/2015 vp) eduskunnalle laeiksi rau-**

tatielain ja ratalain muuttamisesta

Esityksellä pannaan kansallisesti täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2012/34/EU) yhtenäisestä eurooppalaisesta rautatiealueesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi erityisesti rautatielain toimiluvan saannin edellytyksiä, ratakapasiteetin jakamista, rautatieliikenteen harjoittajille tarjottavien palveluiden saatu- vuutta ja niiden hinnoittelua, rata- verkon käytön hinnoittelua sekä rautatiemarkkinoiden valvontaa koskevia säännöksiä. Ratalakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös rataverkon pitkän aikavälin kehittämissuunnitelmasta ja sen rahoituksesta.

➔ VALTIONEUVOSTON ASETUKSET

- **Valtioneuvoston asetus turvakotipalvelujen tuottamiselle asetettavista edellytyksistä (598/2015)**

Asetus tuli voimaan 1.6.2015.

Asetuksella säädetään tarkemmin turvakotien henkilöstön pätevydestä. Asetuksessa määritellään valtion avustukseen oikeuttavien turvakotien toisaalta vastuhenkilöiden, toisaalta tuki- ja ohjaustyötä tekevien henkilöiden koulutusvaatimukset, minkälaista käytännön kokemusta heillä tulee olla sekä se, että turvakotien tulee laatia henkilöstölleen koulutussuunnitelma yhteistyössä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa. Asetuksessa määritellään myös määräaika sille, mihin mennessä ilman muodollista koulutusta olevien, mutta kokeneiden ja työssään koulutuksen saaneen henkilöstön pitää hankkia asetuksen mukainen koulutus.

- **Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta ja valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen**

muuttamisesta (685–686/2015)

Asetukset tulivat voimaan 1.6.2015.

Valtioneuvoston asetuksessa vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta on säännökset, joilla tarkennetaan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain säännöksiä vaarallisia kemikaaleja, nestekaasua ja öljylämmityslaitteistoja koskevista hallinnollisista menettelyistä. Asetuksessa on otettu huomioon uuden vaarallisista aineista aiheutuvien suuronnettomuusvaarojen torjunnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin täytäntöönpanosta aiheutuvat muutokset. Valtioneuvoston asetuksessa vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta on otettu huomioon ne muutokset, jotka johtuvat uudessa vaarallisista aineista aiheutuvien suuronnettomuusvaarojen torjunnasta annetussa direktiivissä käyttöön otetusta vaarallisten kemikaalien, CLP-asetuksen mukaisesta luokituksesta.

- **Valtioneuvoston asetus maatalouden kirjanpidon tietoverkkotoimikunnasta (690/2015)**

Asetus tuli voimaan 1.6.2015.

Asetuksessa säädetään maatalouden kirjanpidon tietoverkkotoimikunnasta, joka jäsenvaltion on perustettava verkoston luomisesta Euroopan unionin maatilojen tuloja ja taloutta koskevien kirjanpito- tietojen keruuta varten annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1217/2009 6 artiklan 1 kohdan mukaan. Maatalouden tietoverkkotoimikunnan tehtävänä on hoitaa mainitun neuvoston asetuksen 6 artiklassa tarkoitettuja tehtäviä kuten vastata kirjanpitoiltojen valinnasta. Maatalouden kirjanpidon tietoverkkotoimikunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja enintään kymmenen muuta jäsentä, joista kullakin on henkilökohtainen varajäsen, sekä sihteeri ja enintään kolme pysyvää asiantuntijaa. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja edustavat maa- ja metsätalousministeriötä ja jäsenet Luon-

nonvarakeskusta, Tilastokeskusta, maatalouden neuvontajärjestöjä ja maataloustuottajien keskusjärjestöjä. Maa- ja metsätalousministeriö asettaa maatalouden kirjanpidon tietoverkkotoimikunnan kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

- **Valtioneuvoston asetus pintaalojen ja pinta-alaperusteisten Euroopan unionin rahoittamien tukien valvonnasta (712/2015)**

Asetus tuli voimaan 15.6.2015.

Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain (193/2013) 7 §:n 2 momentin, eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain (1360/2014) 15 §:n 3 momentin ja maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) 22 §:n 6 momentin ja 23 §:n 4 momentin nojalla säädetään valtioneuvoston asetus pintaalojen ja pinta-alaperusteisten Euroopan unionin rahoittamien tukien valvonnasta. Asetuksella säädetään Euroopan unionin rahoittamien pinta-alaperusteisten tukien tukiehtojen tarkastamisesta, valvonnan seuraamuksista ja joistakin pinta-alan määrittämiseen liittyvistä menettelyistä.

- **Valtioneuvoston asetus ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen ja eräiden sopimusten valvonnasta (713/2015)**

Asetus tuli voimaan 15.6.2015.

Eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain (1360/2014) 15 §:n 3 momentin ja maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) 22 §:n 6 momentin ja 23 §:n 4 momentin nojalla säädetään valtioneuvoston asetus ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen ja eräiden sopimusten valvonnasta. Asetuksessa säädetään Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 17 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen ei-tuotannollisten investointien korvauksen sekä eräistä ohjelmaperusteisista viljeli-

jäkorvauksista annetun lain 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen maatalouden geenivarjojen säilyttämiseen liittyvien sopimusten valvonnasta sekä korvauksen ehtojen ja sopimusehtojen laiminlyönnin seuraamuksista.

● **Valtioneuvoston asetus vesistön ja vesiympäristön käyttöä ja tilaa parantavien hankkeiden avustamisesta (714/2015)**

Asetus tuli voimaan 1.7.2015.

Asetus yhtenäistää perusteet valtionavustuksen myöntämiseksi toimenpiteille, joilla edistetään vesien ja vesiympäristön monipuolista käyttöä ja hyvää tilaa, kalakantojen luontaista lisääntymistä ja vesiluonnon monimuotoisuutta sekä vähennetään sää- ja vesiolojen ääri-ilmiöistä aiheutuvia riskejä. Tuki kohdistetaan ensi sijassa useita vesien käytön ja tilan tavoitteita samanaikaisesti hyödyttäviin hankkeisiin, jolloin hankkeista saatava kokonaishyöty on mahdollisimman suuri. Tavoitteena on myös kannustaa paikallisia tahoja ottamaan enemmän vastuuta toteutettavista toimista ja niiden rahoituksesta.

● **Valtioneuvoston asetus pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta (719/2015)**

Asetus tuli voimaan 1.7.2015. Asetuksen 7 ja 8 § tulevat voimaan 17.10.2016.

Asetuksella tarkennetaan pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta annetun lain säännöksiä. Säännökset perustuvat pyroteknisiä tuotteita koskevaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin ja pyroteknisten tuotteiden jäljitettävyyjärjestelmän perustamista koskevaan komission täytäntöönpanodirektiiviin. Asetuksella täydennetään näiden direktiivien täytäntöönpanoa.

● **Valtioneuvoston asetus työtaturma- ja ammattitautilaissa tarkoitettusta haittaluokituksesta (768/2015)**

Asetus tulee voimaan 1.1.2016.

Uusi työtaturma- ja ammattitautilaki kumoaa nykyisen tapaturmavakuutuslain ja sen nojalla an-

netun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettua haittaluokituksesta. Asetus sisältää säännökset tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettujen vamman tai sairauden aiheuttaman haitan suuruuden määrittämiseksi ja haittaluokan määrittämiseksi. Haittaluokitus annetaan uudelleen työtaturma- ja ammattitautilain voimaantulosta johtuen. Työtaturma- ja ammattitautilain 85 §:n valtuutussäännöksen mukaan tarkemmat säännökset vammojen ja sairauksien haitan arvioinnista ja haittaluokista annetaan haittaluokituksessa, josta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

● **Valtioneuvoston asetus ammattitautiluettelosta (769/2015)**

Asetus tulee voimaan 1.1.2016.

Uusi työtaturma- ja ammattitautilaki kumoaa nykyisen tapaturmavakuutuslain ja sen nojalla annetun ammattitautiasetuksen. Ammattitautiasetus pitää sisällään ammattitautiluettelon. Ammattitautiluettelo annetaan uudelleen työtaturma- ja ammattitautilain voimaantulosta johtuen. Työtaturma- ja ammattitautilain 27 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään ammattitautiluettelosta, joka sisältää sellaiset lain 26 §:ssä tarkoitettut sairaudet, joilla katsotaan olevan lääketieteellisin tutkimuksen osoitettu todennäköinen syy-yhteys asetuksessa yksilöitäviin fysikaalisiin, kemiallisiin ja biologisiin tekijöihin. Nämä sairaudet korvataan ammattitautina, kun työntekijän osoitetaan altistuneen asetuksessa mainitulle tekijälle 26 §:ssä tarkoitetuissa olosuhteissa siinä määrin, että se on voinut pääasiallisesti aiheuttaa sairauden eikä syynä sairauteen ole selvästi muu syy. Ammattitautilla tarkoitetaan työtaturma- ja ammattitautilain 26 §:n mukaan sairautta, joka on todennäköisesti pääasiallisesti aiheutunut työntekijälle altistumisesta fysikaaliselle, kemialliselle tai biologiselle tekijälle 21 §:ssä tarkoitettussa työssä, 22 §:ssä tarkoitettulla työpaikan alueella tai 24 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettussa koulutuksessa. Jos kysymyksessä on 25 §:ssä tarkoitettu työntekijä, joka tekee työtään asunossaan tai muualla kuin työnantajan järjes-

tämässä työtiloissa, edellytetään, että altistus johtuu hänen työtehtävistään.

● **Valtioneuvoston asetus ammatilliseen aikuiskoulutukseen liittyvästä henkilökohtaistamisesta (794/2015)**

Asetus tuli voimaan 1.8.2015.

Asetuksella säädetään näyttötutkintoon ja siihen valmistavaan koulutukseen hakeutumisen, tutkinnon suorittamisen ja tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistamisesta noudatettavista menettelytavoista. Asetus korvaa nykyisen Opetushallituksen antaman henkilökohtaistamismääräyksen.

● **Valtioneuvoston asetus asbestityön turvallisuudesta (798/2015)**

Asetus tulee voimaan 1.1.2016.

Asetuksella annetaan tarkempia työturvallisuutta koskevia säännöksiä asbestityöhön liittyen. Asetuksen tavoitteena on työturvallisuuden parantaminen selkeyttämällä asbestityöhön liittyviä menettelyjä ja asbestipurkutyön suunnitelmien, menetelmien, työvälineiden ja henkilönsuojainten käyttöön liittyviä vaatimuksia. Säädöksen rakennetta johdonmukaisammalla ja sisältää nykyaikaistamalla pyritään saamaan säännöksistä nykyistä helpommin käytäntöön soveltuvia. Asetus on myös työntekijöiden asbestilta suojelemista koskevan direktiivin 2009/148/EY täytäntöönpanosäädös.

● **Valtioneuvoston asetus räjähteiden valmistuksen ja varastoinnin valvonnasta (819/2015)**

Asetus tuli voimaan 1.7.2015 siirtymäsäännöksin.

Asetuksella tarkennetaan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain säännöksiä. Asetuksen säännökset koskevat räjähteiden valmistusta, maahantuontia, käyttöä, kauppaa, luovutusta, hallussapitoa, varastointia, säilytystä, ja hävittämistä sekä niihin liittyviä lupa- ja ilmoitusmenettelyitä sekä valvontaa. Asetuksessa on otettu huomioon uuden vaarallisista ai-

neista aiheutuvien suuronnettomuusvaarojen torjunnasta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin täytäntöönpanosta aiheutuvat muutokset. Asetuksessa on myös säännöksiä, joilla pannaan täytäntöön osa niin sanotun siviiliräjähdedirektiivin ja pyroteknisiä tuotteita koskevan direktiivin säännöksistä.

▶ MIETINNÖT YM.

● Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisi 16.6.2015 kilpailuoikeudellisia vahingonkorvauksia koskevan työryhmän mietinnön.

Lakiesityksen muotoon valmistelussa työryhmän mietinnössä esitetään säädettäväksi uusi erillislaki kilpailuoikeudellisista vahingonkorvauksista. Mietinnössä ehdotetaan säädettäväksi muun muassa kartelleja koskevasta vahinko-olettamasta, todistustaakasta, todisteiden esittämisestä, yhteisvastuun rajauksesta, rikkomuksen toteavan päätöksen vaikutuksesta vahingonkorvausoikeudenkäynnissä ja vanhentumisesta. Lailla pantaisiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi, joka tulee saattaa kansallisesti voimaan viimeistään 27.12.2016. Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoja mietinnöstä viimeistään 11.9.2015. Mietintö on osoitteessa https://www.tem.fi/files/43351/Kilpailuoikeudellisia_vahingonkorvauksia_koskevan_tyoryhman_mietinto.pdf.

● Sosiaali- ja terveysministeriön toimeentulotuen uudistamista selvittänyt työryhmä luovutti loppuraporttinsa 26.6.2015 perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehulalle.

Työryhmä esittää, että toimeentulotukilaki uudistettaisiin kokonaisuudessaan. Uudistuksen yhteydessä on työryhmän mukaan välttämätöntä muuttaa myös eri hallinnonalojen käytäntöjä. Näin turvattaisiin se, ettei toimeentulotuen tarpeettomasti valu kustannuksia, joita sinne ei kuulu. Toimeentulotuen hakemista työryhmä selkiyttäisi siten, että vain perustoimeentulotukea haetaan Ke-

lasta. Täydentävää ja ehkäisevää tukea haettaisiin edelleen aina kunnalta. Raportti on osoitteessa <http://www.julkari.fi/handle/10024/126357>.

▶ KORKEIN OIKEUS

KKO:2015:34

Yhdistys - Rekisteröimätön yhdistys - Yhdistyksen varallisuus
Urheilu - Urheiluseura - Joukkue

Rekisteröidyn urheiluseurayhdistys A:n jalkapallojaoston joukkueista osa oli siirtynyt kokonaisuudessaan uuteen rekisteröityyn urheiluseurayhdistykseen B. Lisäksi B:hen oli siirtynyt osa yhden joukkueen pelaajista. Ennen siirtymistään joukkueilla oli ollut omaan toimintaansa tarkoitettuja rahavaroja joukkuekohtaisilla pankkitileillä, jotka olivat olleet A:n nimisiä. Korkeimman oikeuden tuomiosta ilmenevillä perusteilla katsottiin, että B:llä oli A:ta parempi oikeus varoihin niiden joukkueiden osalta, jotka olivat siirtyneet kokonaisuudessaan B:hen.

KKO:2015:35

Ulosottoakaari - Ulosmittaus - Valitusoikeus - Täytäntöönpanon keskeyttäminen
Muutoksenhaku - Muutoksenhakuoikeus
Oikeudenkäyntimenettely - Oikeudenmukainen oikeudenkäynti - Pääsy tuomioistuimeen

Ulosottoviraston tilillä olleet rahat oli ulosmitattu A:n veloista. Yhtiö B valitti ulosmittauksesta väittäen omistavansa varat ja pyysi täytäntöönpanon keskeyttämistä. Käräjäoikeus hylkäsi keskeytyspyynnön, minkä jälkeen varat tilitettiin velkojalle. Myöhemmin käräjäoikeus jätti valituksen tutkimatta, koska varat oli jo lopullisesti tilitetty. Kyseiset varat oli jo aikaisemmin ulosmitattu muista A:n veloista, ja yhtiö oli jo tuolloin samoilla perusteilla valittanut ulosmittauksesta. Yhtiön ulosottovalitus oli lainvoimaisesti hylätty.

Korkein oikeus katsoi, että yhtiön oikeutta saada asiansa käsiteltyksi tuomioistuimessa ei ollut loukattu, vaikka sen valitus oli varo-

jen tilityksen johdosta jätetty tutkimatta.

UK 10 luku 21 § 1 mom
UK 11 luku 1 § 2 mom
PL 21 § 1 mom
IhmisoikeusSop 6 art 1 kohta

KKO:2015:36

Oikeusapu - Avustajan määrääminen - Ratkaisupyynnö
Ylimääräinen muutoksenhaku - Tuomion purkamisen rikosasiassa

Kysymys avustajan määräämisestä oikeusapulain nojalla tuomion purkamista koskevassa asiassa Korkeimmassa oikeudessa huomioon ottaen, että oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 1 §:n 4 momentin mukaan hakijan oli asiassa käytettävä oikeudenkäyntiasiamiestä.

OikeusapuL 1 §
OikeusapuL 6 § 2 mom 1 kohta
OK 15 luku 1 § 4 mom

KKO:2015:37

Ajokielto - Valvottu ajo-oikeus

A oli käräjäoikeudessa määrätty alkolukolla valvottuun ajo-oikeuteen. Hän oli hovioikeudessa peruuttanut valvottua ajo-oikeutta koskevan pyyntönsä. A:lle ei ollut luovutettu ajokorttilain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua ajokorttia. Väliaikainen ajokielto ei ollut tämän vuoksi päättynyt ennen kuin hovioikeus oli tuomiossaan määrännyt ajokiellon ehdottomana. Hovioikeuden olisi tullut ottaa ajokiellon kestosta määrätessään vähennyksenä huomioon väliaikaisen ajokiellon pituus käräjäoikeuden tuomion antamispäivän jälkeiseltä ajalta. (Ään.)

AjokorttiL 69 § 1 mom
AjokorttiL 8 § 2 mom
AjokorttiL 66 § 5 mom

KKO:2015:38

Oikeusapu - Avustajan palkkio

Oikeusapulain nojalla määrätty yksityinen avustaja oli päämiehensä valituslupahakemuksessa vaatinut päämiehen oikeudenkäyntikulujen maksamista valtion varoista mutta ei ollut pyynnöistä huolimatta toimitannut palkkiolaskuaan Korkeimmalle oikeudelle. Kysymys avustajan oikeudesta palkkioon.

Vahvennettu jaosto
OikeusapuL 17 § 1 mom

KKO:2015:39

Esteellisyys - Esittelijä

Kysymys kihlakunnansyyttäjän virasta virkavapaana olevan määräämisen esittelijäneuvoksen esteellisyydestä toimia Korkeimmasa oikeudessa esittelijänä rikosasiassa, jossa muutoksenhakijana on apulaisvaltakunnansyyttäjä. (Ään.)

OK 13 luku 6 § 1 mom

OK 13 luku 7 § 3 mom

KKO:2015:40

Oikeudenkäyntimenettely - Jatkokäsittelylupa - Muutosperuste Rangaistuksen määrääminen - Sakko - Päiväsakon rahamäärä

Käräjäoikeus oli vuonna 2013 vahvistanut päiväsakon rahamäärän käyttäen kuukausitulon laskemisen perusteena vuoden 2011 verustietoja. Vastaja oli valituksessaan hovioikeudelle vedonnut jo kymmenen kuukautta kestäneeseen työttömyyteensä ja ilmoittanut tarkan tiedon työttömyyskorvauksestaan. Korkeimman oikeuden päätöksestä ilmenevillä perusteilla katsottiin, että hovioikeuden olisi tullut myöntää jatkokäsittelylupa muutospöytäkirjalla.

OK 25a luku 11 § 1 mom

KKO:2015:41

Työrikkos - Työsyryntä Työsopimus - Yksityisyyden suoja työelämässä

Yhtiön julkaiseman sitoutumattoman maakuntalehden päätoimittajaksi valitulta Johanna X:ltä oli työhaastattelussa kysytty, oliko hän tai hänen puolisonsa poliittisesti aktiivinen. X oli vastannut kysymykseen kieltävästi ja näin tehdesään puolisonsa osalta totuudenvastaisesti. X, joka oli rekisteröidyssä parisuhteessa toisen naisen kanssa, ei ollut myöskään oikaissut haastattelussa syntynyttä käsitystä siitä, että hänen puolisonsa oli mies. Yhtiön toimitusjohtaja A oli ennen tehtävän alkamista purkanut X:n työsuhdetta koskevan johtajasopimuksen.

Kysymys siitä, oliko A syyllistynyt työsyryntään perhesuhteiden

ja sukupuolisen suuntautumisen perusteella. (Ään.)

RL 47 luku 3 §

L yksityisyyden suojasta työelämässä 3 §

KKO:2015:42

Yritysvakoilu Yrityssalaisuuden rikkominen Rikoksen yritys Syyte - Syytesidonnaisuus - Syytteen tarkistaminen Syyteoikeus - Syyteoikeuden vanhentuminen Rangaistuksen määrääminen - Rangaistuksen tuomitsemisen estävä vanhentuminen

A oli kopioinut työnantajansa X Oy:n yrityssalaisuuksia sisältäviä tietokantoja ja tiedostoja sekä perustanut tämän jälkeen kilpailevan yhtiön Y Oy:n. A ei ollut kuitenkaan käyttänyt tai ilmaissut kopioituja tietoja Y Oy:n liiketoiminnassa. Hovioikeus oli lukenut A:n syyksi tekijänoikeusrikkoksen ja yritysvakoilun. Korkeimman oikeuden tuomiosta ilmenevillä perusteilla syyte yritysvakoilusta hylättiin.

A:ta vastaan oli esitetty alemmissä oikeuksissa vaihtoehtoinen syyte yrityssalaisuuden rikkomisesta. Korkeimmasa oikeudessa esitettiin sen lisäksi vaihtoehtoinen syyte yrityssalaisuuden rikkomisen yrityksestä. Kysymys jälkimmäisen vaihtoehtoisen syytteen tutkimisesta sekä syyteoikeuden ja rangaistuksen tuomitsemis-oikeuden vanhentumisesta. (Ään.)

RL 8 luku 6 §

RL 30 luku 4 §

RL 30 luku 5 §

KKO:2015:43

Työsopimus - Lomauttaminen - Irtisanomisajan palkka

Työntekijä oli osa-aikaisesti lomautettu heinäkuussa 2009 siten, että hän 16 työviikon aikana oli työskennellyt kuusi viikkoa. Marraskuussa samana vuonna lomautus oli muuttunut kokoaikaiseksi. Työntekijä irtisanoi työsopimuksensa toukokuussa 2010 ja vaati irtisanomisajan palkkaa työsopimuslain 5 luvun 7 §:n 3 momentin nojalla, koska katsoi olleensa yhdenjaksoisesti lomautettuna vähintään 200 päivää. Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä

perusteilla katsottiin, että lainkohdassa tarkoitettu ajanjakso oli luetava alkaneeksi vasta marraskuussa 2009 ja vaatimus hylättiin.

TSL 5 luku 7 § 3 mom

KKO:2015:44

Lapsen palauttaminen - Asuinpaikka - Haagin sopimus - Bryssel IIa -asetus

Lapsen äiti oli elokuussa 2013 muuttanut marraskuussa 2012 syntyneen lapsensa kanssa Virossa Suomeen tarkoituksenaan jäädä tänne pysyvästi asumaan. Virolaisen tuomioistuimen mukaan äidillä oli oikeus päättää lapsen asuinpaikasta. Suomen sosiaaliviranomaiset olivat syyskuussa 2014 päättäneet lapsen kiireellisestä sijoituksesta isänsä luokse Virossa. Lapsi oli sen jälkeen asunut Virossa ensin isänsä ja myöhemmin äitinsä kanssa. Virolainen tuomioistuin oli isän hakemuksesta 21.11.2014 antanut väliaikaisen määräyksen, jossa se oli kieltänyt äitiä viemästä lasta ulkomaille ilman isän suostumusta. Kiireellinen sijoitus oli päättynyt 25.11.2014. Äiti oli joulukuussa 2014 isän suostumuksetta matkustanut lapsen kanssa Suomeen. Kysymys siitä, oliko lapsen asuinpaikka ollut Viro ja oliko lapsi isän vaatimuksesta palautettava Virossa.

Haagin sopimus 3 art
Haagin sopimus 12 art
Bryssel IIa -asetus 2 art 11 kohta, 11 art, 19 art
L lapsen huollosta ja tapaamis-oikeudesta 30 §

KKO:2015:45

Pakkokeino - Salainen pakkokeino Oikeudenkäynnin julkisuus - Oikeudenkäyntiasiakirjan julkisuus - Tuomioistuimen ratkaisun julkisuus

Käräjäoikeus oli liittänyt tutkinnanjohtajan kirjallisen vaatimuksen perusteluineen oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla päätökseensä, jolla se oli myöntänyt poliisille oikeuden telekuunteluun ja -valvontaan. Poliisi vaati liitteen pitämistä salassa sen jälkeen, kun salaisen tiedonhankintakeinon käytöstä oli il-

moitettu toimenpiteen kohteelle vedoten siihen, että kirjallinen vaatimus sisälsi poliisin teknisiä tai taktisia menetelmiä koskevia tietoja. Vaatimus hylättiin, koska käräjäoikeuden ratkaisu siihen sisältyvine liitteineen oli tullut julkiseksi ilmoitettaessa pakkokeinon käytöstä sen kohteelle, minkä jälkeen määräystä ratkaisun salassapidosta ei enää voitu antaa. (Ään.)

ROL 11 luku 6 § 2 mom
YTJulkL 16 § 4 mom
YTJulkL 24 §
YTJulkL 32 § 1 mom

KKO:2015:46

Perintökaari - Pesänselvittäjä - Pesänjakaja - Hakijavaltuus Perintöoikeus - Keskinäinen testamentti - Testamentin tulkinta

Aviopuolisot Eeva P ja Eino P olivat määränneet keskinäisessä testamentissaan, että toisen heistä kuoltua leski sai käyttöoikeuden ensin kuolleen omaisuuteen ja että heidän omaisuutensa oli molempien kuoltua jaettava lain mukaan. Eeva P oli kuollut rintaperillisittä. Korkein oikeus katsoi, että Eeva P:n sukulaisia ei voitu testamentin perusteella pitää Eeva P:n kuolinpesän osakkaina. Heidän hakeustaan pesänselvittäjän ja pesänjakajan määräämiseksi Eeva P:n kuolinpesään ei sen vuoksi voitu hyväksyä.

PK 18 luku 1 §

➔ KORKEIN HALLINTO-OIKEUS

Yleishallintoasiat

KHO:2015:76

Valtiontuki – Kunnan toimiala – Omavelkainen takaus – Vastavakuus – Yrityskiinnitys – PK-yritys – Sidosyritys – Omistusyhteyseritys – Komission takaustiedonanto – Komission suositus

Juankosken kaupunginvaltuusto oli päättänyt antaa osakeyhtiölle omavelkaisen takauksen tilanteessa, jossa kaupungissa toiminut kartonkitehdas oli mennyt konkurssiin ja takauksen saanut yhtiö oli tehnyt konkurssipesän kanssa

aiesopimuksen, jolla sen oli tarkoitus hankkia konkurssipesältä muun ohella Juankoskella sijaitseva tehdas. Valtuusto oli päätöksenteossaan soveltanut Euroopan komission niin sanottua takaustiedonantoa ja sen pk-yrityksiä koskevia poikkeuksia eikä takauksesta ollut tehty SEUT 108 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua ilmoitusta komissiolle. Hallinto-oikeus oli hylännyt valtuuston päätökseen muutosta hakeneen yhtiön valituksen.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavana asiassa olivat kysymykset siitä, oliko takauksen myöntäminen kuulunut kunnan toimialaan ja oliko takauksen myöntämistä koskevaa päätöstä pidettävä lainvastaisena Euroopan unionin valtioneuvoston päätösten noudattamatta jättämisen perusteella.

Korkein hallinto-oikeus katsoi kuten hallinto-oikeus, että asiassa esitetyn työllisyyden tukemiseen, takauksen kohteena olevan lainan investointiluonteeseen sekä vastavakuuden arvoon ja taloudelliseen riskiin liittyvän selvityksen perusteella takaus kuului kunnan toimialaan.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että yritysluokkien määrittelyssä käytettävää henkilöstömäärää ja rahamääriä kynnysarvoja koskevien edellytysten on molempien täyttyvä, jotta yhtiö voisi tulla määritellyksi takaustiedonannossa tarkoitetuksi pk-yritykseksi. Yrityksen määrittely pk-yritykseksi johtaa unionin valtioneuvoston suositusten lieventymiseen muun ohella siksi, ettei tällaista pk-yritystä katsota vaikeuksissa olevaksi, jos sen perustamisesta on kulunut alle kolme vuotta. Yrityksen kynnysarvojen laskennassa käytettävien tietojen määrittelyyn komission suosituksen (2003/361/EY) liitteessä I tarkemmin määrätyn mukaisesti vaikuttivat yhtiön omistusyhteydet ja sidonnaisuudet. Suositukseen sisältyvää pk-yrityksen määritelmää tuli unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tulkita suppeasti muun ohella sen valvomiseksi, ettei pk-yrityksen määritelmää kierretä muodollisilla perusteilla. Kun kysymyksessä olevan yhtiön koko osakekannan omisti toinen yhtiö, ei ensin mainittua yhtiötä asiakirjoista ilmenevine omistusyhteyksineen voitu pitää komission suosi-

tuksen liitteessä tarkoitettuna riippumattomana yrityksenä. Näin ollen yritysluokkien määrittelyssä käytettävät henkilöstömäärää ja rahamääriä kynnysarvoja koskevat asian arvioinnissa merkitykselliset tiedot eivät ole voineet määräytyä vain takauksen saaneen yhtiön tilinpäätöksen perusteella.

Kun ennen kaupunginvaltuuston päätöksentekoa ei ollut asianmukaisella tavalla selvitetty yhtiöllä olevien omistusyhteyksien tietoja, ei kaupunginvaltuusto takauksesta päättäessään ollut voinut pitää yhtiötä pk-yrityksenä ja soveltaa pk-yritykseen liittyviä poikkeuksia. Yhtiötä ei myöskään asiakirjoista muuten ilmenneen selvityksen perusteella voitu pitää pk-yrityksenä. Kaupunginvaltuuston päätös oli syntynyt kuntalain (365/1995) 90 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla virheellisessä järjestyksessä. Tämän vuoksi korkein hallinto-oikeus kumosi kaupunginvaltuuston ja hallinto-oikeuden päätökset.

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta 107 artikla 1 kohta ja 108 artikla 3 kohta
Kuntalaki (365/1995) 2 §:n 1 momentti, 13 § 1 momentti ja 2 momentin 6 kohta
Unionin tuomioistuimen tuomio HaTeFo, C-110/13, EU:C:2014:114

KHO:2015:93

Julkinen hankinta – Rakennusurakka – Tarjouksen täydentäminen – Tarjouspyyntöasiakirjojen väitetty puutteellisuus – Tarjoajan vastuu tarjouksensa sisällöstä – Hyvitysmaksun edellytykset

Kunta oli saanut rakennusurakkaa koskevassa tarjouskilpailussa useita tarjouksia, joista A Oy:n tarjous oli selvästi halvin. Tarjousten avaamisen jälkeen käydyssä urakaneuvottelussa oli ilmennyt, että yhtiö ei ollut ottanut tarjouksessaan asianmukaisesti huomioon urakkaan kuuluvaa maaperän parannustyötä (massanvaihto). Yhtiön mukaan sen saamat tarjouspyyntöasiakirjat eivät olleet sisältäneet asiakirjoja, joista tätä koskeva vaatimus olisi ilmennyt.

Kunta antoi A Oy:lle mahdollisuuden täydentää tarjoustaan massanvaihdon osalta, minkä johdosta yhtiö nosti tarjoushintaansa 81 000 euroa. Kun yhtiön tarjous oli

täydennyksen jälkeen yhä halvin, kunta valitsi sen.

Markkinaoikeus hylkäsi tarjouskilpailussa toiseksi sijoittuneen B Oy:n vaatimuksen hyvitysmaksun määräämisestä. Markkinaoikeus katsoi, että kunta ei ollut menettänyt virheellisesti, kun se oli antanut A Oy:n täydentää tarjoustaan ja valinnut yhtiön täydennetyt tarjoukset.

Korkein hallinto-oikeus lausui, että A Oy:llä olisi ollut tarjouspyyntöasiakirjojen luettelon perusteella mahdollisuus todeta massanvaihtoa koskevien asiakirjojen väitetty puutteellisuus jo ennen tarjouksensa antamista. Kun A Oy oli tarjouksessaan sitoutunut suorittamaan urakan tarjouspyynnön liitteenä olevien asiakirjojen mukaisesti, yhtiön asiana oli ollut huolehtia siitä, että se oli perehtynyt asiakirjoihin riittävällä tavalla tällaisen sitoumuksen antaakseen.

A Oy:n alkuperäinen tarjous oli ollut massanvaihdon osalta tarjouspyynnön vastainen, joten se olisi tullut sulkea tarjouskilpailusta. Kun tarjouksen valintaperusteena oli halvin hinta, seuraavaksi halvimman tarjouksen antaneella B Oy:llä olisi ollut todellinen mahdollisuus voittaa tarjouskilpailu virheettömässä menettelyssä. Markkinaoikeuden päätös kumottiin ja kunta määrättiin suorittamaan B Oy:lle hyvitysmaksua.

Laki julkisista hankinnoista 94 § (321/2010) 1 momentti sekä 95 § (321/2010) 1 ja 2 momentti

KHO:2015:97

Ajo-oikeus – Ajokielto toistaiseksi – Lääkärinlausunnon toimittaminen määräajassa – Kuuleminen – Seuraamus tai velvoite – Tulevaisuudessa voimaan tuleva seuraamus

Poliisilaitos oli määrännyt ajo-oikeuden haltijan toimittamaan päihdealaan perehtyneen lääkärin lääkärintodistuksen asetettuun määräaikaan mennessä. Päätöksen mukaan, mikäli lääkärintodistusta ei toimitettu poliisille määräajassa, ajo-oikeuden haltija määrätään ajokieltoon toistaiseksi määräajan päättymisestä alkaen. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että edellytykset vaatia ajo-oikeuden haltijaa esittämään lääkärintodistus olivat olleet olemassa. Lääkärintodistuksen esittämisvelvollisuutta koske-

valla päätöksellä ei kuitenkaan ollut voitu ennalta määrätä ajokiellostä. Ajokiellosta, jos se oli määrättävä, on tehtävä erillinen päätös.

Ajokorttilaki 17 § 1 momentti 3 kohta, 20 § 1 momentti, 64 § 2 momentti 2 kohta

KHO:2015:107

Ulkomaalaisasia – Oleskelulupa – Perheenyhdistäminen – Matkustusasiakirja oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä – Suomen hyväksymä matkustusasiakirja – Somalian kansalainen

Maahanmuuttovirasto oli hylännyt Somalian kansalaisen perhesideperusteisen oleskelulupahakemuksen sillä perusteella, ettei hakija ollut esittänyt ulkomaalaislain 35 §:ssä tarkoitettua Suomen valtion hyväksymää matkustusasiakirjaa, eikä asiassa ollut esitetty sellaista perustetta, jonka johdosta matkustusasiakirjavaatimuksesta olisi voitu poiketa.

Korkein hallinto-oikeus kumosi Maahanmuuttoviraston sekä hallinto-oikeuden päätökset ja palautti asian Maahanmuuttovirastolle uudelleen käsiteltäväksi.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että viranomaiskäytännössä ulkomaalaislain 35 §:ää ei ollut sovellettu siten, että vaatimuksesta poikettaisiin ainoastaan lainkohdassa mainituissa tilanteissa. Maahanmuuttoviraston lausunnosta ja viraston perheenyhdistämisohjeesta ilmeni, että virasto harkitsee selvityksensä ja ohjeidensa perusteella yksittäistapauksittain poikkeamista matkustusasiakirjavaatimuksesta muissakin kuin säännöksessä nimennomaisesti mainituissa poikkeamistilanteissa erityisesti Euroopan ihmisoikeussopimuksen 8 artiklan velvoitteiden nojalla.

Ulkomaalaislain 114 §:n 1 momentista ilmenee, että suojelun tarpeen perusteella oleskeluluvan saaneen, Suomessa asuvan ulkomaalaisen perheenjäsenelle myönnetään lähtökohtaisesti oleskelulupa. Matkustusasiakirjan vaatiminen ulkomaalaislain 35 §:n sanamuodon mukaisesti olisi johtanut siihen, ettei hakija voisi saada oleskelulupaa, koska Somalian kansalaisena hän ei voinut saada Suomen hyväksymää matkustusasiakirjaa kotimaastaan. Hakijan ja perheenkokoajan mahdollisuus perheenyhdistämiseen ulkoma-

laislain 114 §:n 1 momentin mukaisesti estyi siten heistä itsestään riippumattomista syistä. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että oleskeluluvan epääminen hakijalta sillä perusteella, että hänellä ei ole eikä hän voi myöskään saada Somalian valtiolta sellaista matkustusasiakirjaa, jonka Suomi hyväksyisi, rajoitti hakijan ja perheenkokoajan oikeutta perheenyhdistämiseen Suomessa enemmän kuin oli välttämätöntä. Maahanmuuttoviraston ei ollut tullut hylätä hakijan oleskelulupahakemusta pelkästään matkustusasiakirjan puuttumisen vuoksi.

Ulkomaalaislaki 5 §, 7 § 2 momentti, 11 § 1 momentti 1 kohta, 13 § 1 momentti, 14 § 1 momentti, 35 § ja 114 § 1 momentti
Euroopan ihmisoikeussopimus 8 artikla
Ks. KHO 2014:22

KHO:2015:108

Vammaispalvelu – Näkövammaisen – Yritystoiminta – Henkilökohtainen apu – Henkilökohtaisen avustajan ylityökorvaukset – Henkilökohtaisen avustajan matka- ja majoituskustannukset

A oli täysin sokea ja hän oli toiminnut käsityötuotteiden valmistajana ja myyjänä omassa yrityksessään. Hän oli myynyt harjoja markkinoilla ja kaupoissa ympäri Suomea. A:lle oli myönnetty henkilökohtaista apua yritystoimintaan. A toimi avustajansa työnantajana. Asiassa oli kysymys kunnan velvollisuudesta korvata avustajan ylityöstä aiheutuvia kustannuksia sekä avustajan matka- ja majoituskustannuksia.

Yksilöjaosto oli esillä olevissa oloissa voinut edellyttää, että A pyrkii välttämään ylityökorvauksilla korvattavaa ylityötä ja käyttäen sen sijaan hyväksi työajan tasoitusjaksoja. A:n työstä saatu selvitys huomioon ottaen oli kuitenkin ilmeistä, ettei avustajatuntien ylityökorvauksiin johtavaa kasautumista ollut aina mahdollista välttää. Avustajalle ylityöstä maksettavat korvaukset tuli korvata A:lle.

Avustaminen edellytti matkustamista työnantajan mukana. Avustajan kohtuulliset matka- ja majoituskustannukset oli korvattava A:lle.

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 8 d § 2 momentti 1 kohta Äänestys 4–1.

Ympäristöasiat

KHO:2015:87

Maankäyttö ja rakentaminen – Rakennuslupa – Huonejärjestyksen muuttaminen – Käyttötarkoitus – Asuminen – Poikkeamispäätöksen tarve

Asiassa oli arvioitavana se, oliko yhtiö sille myönnetyn rakenteellisiin muutoksiin oikeuttavan rakennusluvansa lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain 125 §:n 5 momentissa tarkoitettuna rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen olennaista muuttamista koskevan rakennusluvansa tarpeessa.

Alueella ei ollut voimassa asema- tai yleiskaavaa, jossa rakennuspaikan käyttötarkoitus olisi määrätty.

Rakennuslupa perustui poikkeamispäätökseen, joka mahdollisti 400 neliömetrin suuruisen omakotitalon, autotallin ja varaston rakentamisen. Poikkeamispäätöksen mukainen käyttötarkoitus oli siten ympärivuotinen asuminen. Rakennusluvassa ja sen muutosluvassa vahvistettu käyttötarkoitus vastasi myönnettyä poikkeamista.

Käyttötarkoituksen ja sen olennaista muuttamista koskevan rakennusluvansa tarpeen arvioinnin lähtökohdan muodosti yhtiön hakemus. Hakemuksen ja asiassa esitetyn selvityksen mukaan rakennusta ei käytetty vuokraustoimintaan, vaan se oli tarkoitettu yhtiön toimihenkilöiden ja heidän perheidensä käyttöön sekä toimihenkilöiden liikekumppanien tilapäiseen majoitukseen.

Vaikka rakennuksessa suoritettavat huonejärjestelyt eli makuuhuoneiden määrän ja niihin liittyvien omien pesuhuoneiden lisääminen osaltaan mahdollistivat sen, että rakennusta voitiin valituksessa tarkoitettulla tavoin käyttää hakijayhtiön toimialan mukaiseen matkailu- tai majoitustoimintaan, hakemuksessa ilmoitettu käyttö ei esitetyn selvityksen perusteella vaikutuksiltaan poikennut tämän kokoisen rakennuksen tavanomaisena pidettävästä asumiskäytöstä siten, että yhtiö olisi

ollut myös rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen olennaista muuttamista koskevan rakennusluvansa tarpeessa. Hanke voitiin siten toteuttaa omakotitalon rakentamista koskevan poikkeamispäätöksen perusteella hakematta uutta poikkeusta. Äänestys 3–2.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 125 § 1, 2 ja 5 momentti
Ks. myös KHO 1983 II 97 ja KHO 2014:143

KHO:2015:95

Maankäyttö ja rakentaminen – Asemakaava – Asemakaava-alueen rajaus – Kunnan kaavoitusmonopoli – Kunnan maapolitiikka – Maankäytön ohjaustarve – Kunnan kehitys – Maanomistajien yhdenvertaisuus – Yleiskaavan ohjausvaikutus

Kunta oli hyväksynyt omistamansa tilan alueelle asemakaavan, jossa oli osoitettu rakennusoikeutta pientaloasumiseen sekä katu- ja viheralueita. Asemakaava-alue oli pinta-alaltaan 8,7 hehtaaria ja se sijaitsi aikaisemmin asemakaavoitetun kylätaajaman koillispuolella. Asemakaava-alue muodosti pääosan kylätaajaman pohjoispuolelle oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa osoitetusta asuntoalueesta.

Asiassa oli kysymys siitä, oliko asemakaava lainvastainen sillä perusteella, että A:n ja B:n omistamaa 0,5 hehtaarin suuruisia rakennettua tilaa ei ollut sisällytetty asemakaava-alueeseen. Tila sijaitsi asemakaava-alueen itäpuolella ja samalla yleiskaavassa osoitetulla asuntoalueella kuin kunnan omistama tila.

Asiassa saadun selvityksen mukaan asemakaava-alueen rajaukseen oli vaikuttanut kunnan tavoite laatia asemakaavoja ensisijaisesti omistamilleen alueille. Tähän nähden korkein hallinto-oikeus toteaa, että kunnalla on kaavoitusmonopolinsa mukaisesti ja osana maapolitiikkaansa oikeus laatia haluamansa sisältöisiä kaavoja edellyttäen, että kaavalle laissa säädetyt sisältövaatimukset täyttyvät. Kunnalla on tällöin harkintavaltansa puitteissa mahdollisuus muun ohella päättää siitä, mille alueille ja missä aikataulussa asemakaavoja laaditaan. Pelkästään sillä perusteella, että kaava-alueen rajaukseen olivat vaikuttaneet

maanomistukselliset seikat, kaava-päätöstä ei siten ollut pidettävä lainvastaisena. Kaavaratkaisun lainmukaisuus oli kuitenkin voitava perustella myös muilla kuin maanomistukseen liittyvillä näkökohdilla.

Asemakaava-alue sijaitsi kylätaajaman ja A:n ja B:n omistaman tilan välissä eikä mainitun tilan ympäristössä ollut muutoinkaan tiivistä rakennuskantaa. Tilan kohdalla kaavarajaus noudatti tien suuntaisesti vedettyä linjausta. Kaava-alue muodosti maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n kannalta tarkasteltuna maankäytöllisesti yhtenäisen kokonaisuuden. Asemakaavaratkaisu ei rajoittanut asemakaavoittamattoman alueen tulevaa suunnittelua niin, ettei aluetta voitaisi tulevassa kaavoituksessa osoittaa maanomistajien kannalta tarkoituksenmukaiseen käyttöön. Näissä oloissa tilan jättäminen tässä vaiheessa asemakaava-alueen ulkopuolelle ei ollut lainvastaista.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 20 § 1 momentti (132/1999), 50 §, 51 § (1441/2006) ja 54 §
Ks. ja vrt. KHO 2011:11

Verotusasiat

KHO:2015:84

Elinkeinotulon verotus – Menon vähennyskelpoisuus – Osingonjako in natura – Varainsiirtovero

A Oyj luopui liiketoiminnasta, jota harjoitettiin sen tytäryhtiössä B Oy:ssä, johon yhtiö jäi osaomistajaksi. A Oyj jakoi yhtiökokouksensa päätöksellä 86 prosenttia B Oyj:n osakkeista osinkoina omille osakkeenomistajilleen (B Oyj:n listautumisanti). Yhtiökokous oli samalla päättänyt, että A Oyj vastaisi varainsiirtoverosta osakkeiden siirtymässä osinkona osakkeenomistajille. A Oyj:llä, joka oli veroilmoituksessaan ilmoittanut varainsiirtoveron vähennyskelpoisena menona, ei ollut oikeutta vähentää varainsiirtoveroa tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneena menona. Verovuosi 2010. Äänestys 3–2.

Laki elinkeinotulon verottamisesta 7 §
Varainsiirtoverolaki 15 § 1 mom

KHO:2015:98

Arvonlisävero – Vähennettävä vero – Yleinen vähennysoikeus – Vähennysoikeuden rajoitukset – Henkilöstön virkistystilaisuus

Arvonlisäverollista liiketoimintaa harjoittava A Oy järjesti henkilöstölleen virkistystilaisuuksia yksikö- tai osastokohtaisesti kerran tai kaksi kertaa vuodessa. Tilaisuuksiin kutsuttiin yksikön tai osaston koko henkilöstö. Virkistystilaisuudet järjestettiin yhtiön yksikön tai osaston määräämänä aikana ja sen määräämässä paikassa. Ravintolassa tai muualla tapahtuvan ruoka- ja juomatarjoilun lisäksi tilaisuuksiin oli saattanut liittyä oheisohjelmaa, esimerkiksi mato-onkilpailu ja luontoretki, Suomenlinnan opastettu kierros tai risteily merellä. Kukin osasto oli itsenäisesti päättänyt tilaisuuksien järjestämisestä ja sisällöstä budjettivastuunsa puitteissa.

Kun otettiin huomioon A Oy:n tilaisuuksien tarkoituksesta ja luonteesta esittämä selvitys, tilaisuudet liittyivät läheisemmin A Oy:n liiketoimintaan kuin henkilöstön vapaa-aikaan. Tässä arvioinnissa ei ollut merkitystä sillä, että A Oy:n eri osastojen henkilöstölle tarkoitettujen virkistystilaisuuksien sisältö ja kustannukset osallistujaa kohden poikkesivat toisistaan. Vähennysoikeuden edellytyksenä ei myöskään ollut, että virkistystilaisuuksiin olisi liittynyt asiaohjelmaa. Merkitystä ei ollut myöskään tilaisuuksien järjestämisaikakohdalla tai -paikalla tai sillä, minkä nimisiä tilaisuudet ovat. A Oy:llä oli oikeus vähentää tilaisuuksiin liittyviin hankintoihin sisältyvä arvonlisävero. A Oy:n valitus hyväksyttiin ja hallinto-oikeuden päätös ja Verohallinnon maksuunpanot kumottiin.

Vuonna 2011 toimitetut arvonlisäveron maksuunpanot tilikausilta 1.1.–31.12.2008 ja 1.1.–31.12.2009 Arvonlisäverolaki 102 § 1 mom 1 kohta Arvonlisäverodirektiivi 168 artikla a alakohta ja 176 artikla ensimmäinen alakohta KHO 20.6.1998 taltionumero 1229

KHO:2015:99

Henkilökohtaisen tulon verotus – Lomahuoneiston vuokraus – Vuokratulon hankkimisesta

aiheutuneet menot – Rahoitusvastike – Tappio vuokraustoinnasta

A oli hankkinut Lapin hiihtokeskuksessa sijaitsevan lomahuoneiston hallintaan oikeuttavat kiinteistöyhtiön osakkeet vuonna 2007. Osakkeiden hankintahinta oli 56800 euroa ja osakkeisiin kohdistunut yhtiövelkaosuus 85200 euroa. A oli antanut lomahuoneiston majoituspalveluita tarjoavan yhtiön edelleen vuokrattavaksi vuokrasopimuksella, jonka sopimuskausi oli alkanut 28.11.2008 ja joka oli ollut voimassa koko vuoden 2010 ajan. Vuokrasopimuksen mukaan huoneistoa ei voitu käyttää omassa käytössä. A oli esittänyt myös selvityksen, jonka mukaan huoneisto ei ole ollut lainkaan A:n tai hänen lähipiirinsä käytössä 15.11.2011 mennessä.

A oli ilmoittanut vuonna 2010 huoneistosta saaduksi vuokratuloksi 3588,65 euroa ja huoneistoon kohdistuvien hoito- ja rahoitusvastikkeiden sekä muiden kulujen määräksi yhteensä 10111,50 euroa. Kiinteistöyhtiö oli kirjannut A:lta saamansa vastikkeet tuloksi. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että A:lla oli oikeus vähentää vuokraustoinnastaan kertynyt tappio 6522,85 euroa muista pääomatuloistaan. Verovuosi 2010

Tuloverolaki 54 § 1 momentti

➔ KKO:N VALITUSLUVAT

VL:2015-25

Perintökaari – Puolison perintöoikeus Testamentti – Keskinäinen testamentti Avioliitto – Avioero

A ja B olivat solmineet avioliiton vuonna 2005. A haki yksin avioeroa 16.11.2010. B kuoli rintaperillisittä 9.7.2011 avioliittolain 26 §:n mukaisen harkinta-ajan ollessa avoinna. B:n perilliset vaativat vahvistettavaksi, ettei A:lla ollut B:n kuollessa vireillä olleen avioerohakemuksen johdosta perintökaaren 3 luvun mukaista oikeutta B:n jäämistöön ja että puolisoisten välinen keskinäinen testamentti julistetaan tehottomaksi samasta syystä. A:n

mukaan puolisoisten sosiaalinen yhteenkuuluvuus ei kuitenkaan ollut missään vaiheessa katkennut, eikä avioeroa ollut todellisuudessa ollut tarkoitus saattaa voimaan. Puolisot olivat A:n mukaan myös yhdessä ennen B:n kuolemaa päättäneet jatkaa avioliittoa. Kysymys perintökaaren 3 luvun 7 §:ssä tarkoitettujen erityisten asianhaarojen olemassa olosta ja siitä, oliko B:n A:n hyväksi tekemä testamentti vällinneissa olosuhteissa perintökaaren 11 luvun 8 §:ssä säädetyn johdosta tehoton.

VL:2015-26

Rangaistuksen määrääminen

Kysymys rangaistuksen määräämisestä, kun vastaaja oli jo suorittanut käräjäoikeuden ehdollisen vankeusrangaistuksen ohessa tuomitseman yhdyskuntapalvelurangaistuksen ja hovioikeus oli syyttäjän ja asianomistajien valituksista määrännyt vankeusrangaistuksen ehdottomaksi.

VL:2015-27

Tapaturmakorvaus Muutoksenhaku Määräaika

Kysymys tapaturma-asoiden muutoksenhakulautakunnan päätöksestä tehdyn valituksen myöhästymisestä.

VL:2015-28

Velkomus Oikeudenkäyntikulut

Käräjäoikeudessa oli tullut samana päivänä vireille kaksi perintätoumiston velkojana samaa vastaajaa vastaan nostamaa velkomuskannetta. Käräjäoikeus oli käsitellyt asiat yhdessä ja hylännyt toisessa asiassa esitetyt oikeudenkäyntikuluvaatimukset selvästi perusteettomina. Kysymys velkojan oikeudesta saada oikeudenkäyntikulut korvatuiksi.

VL:2015-29

Oikeusvoima Osakeyhtiö – Osakeyhtiön purkautuminen

A oli nostanut purkautunutta osakeyhtiötä X Oy:tä vastaan kanteen, jossa hän oli vaatinut vahvistettavaksi, että X Oy oli velvollinen suo-

rittamaan hänelle korvauksia työtapaturmasta aiheutuneen vamman pahentumisen vuoksi. A oli voittanut kanteen. Purkautumishetkellä X Oy:n ainoa osakkeenomistaja oli ollut Y Oy. A nosti myöhemmin kanteen Y Oy:tä vastaan ja vaati tätä suorittamaan korvausta edellä mainitun vamman pahentumisen vuoksi. Kysymys X Oy:tä vastaan annetun tuomion oikeusvoimavaikutuksesta A:n ja Y Oy:n välisessä oikeudenkäynnissä.

VL:2015-30

Menettämisseuraamus - Hyödyn menettäminen

A oli tuomittu törkeästä huumausainerikoksesta sillä perusteella, että hän oli laittomasti kuriireja käyttäen ja muutoin yhdessä toisten kanssa toimien tuonut maahan levitystarkoituksessa useita suuria marihuanaeriä. A oli rahoittanut uusien huumausaineerien ostoa aiempien maahantuotujen erien myynnistä saamallaan tuloilla. Kysymys siitä, oliko A:lle rikoksen tuottamaa taloudellista hyötyä määritettäessä otettava vähennyksenä huomioon huumausaineerien ostohintoja sekä saman törkeän huumausainerikoksen johdosta kuriireille ja huumausaineen säilyttäjälle maksettuja palkkioita, jotka nämä on tuomittu menettämään rikoshyötynä.

VL:2015-31

Testamentti - Testamentin peruuttaminen - Todistustaakka

M oli 30.1.2007 tehnyt testamentin useana kappaleena aviopuolisonsa K:n hyväksi. M oli pitänyt itsellään yhden kappaleen ja antanut kaksi muuta K:lle. Puolisot olivat vuodesta 2006 lähtien eläneet asumuserossa, ja heidät oli 11.12.2007 tuomittu avioeroon. M oli kuitenkin vielä 7.12.2007 pidetyssä osituskouksessa ilmaissut testamentin vastaavan edelleen hänen tahtoaan. M oli kuollut 6.6.2012. M:n perillinen J vaati, että testamentti julistetaan tehottomaksi, koska M:n hallussa ollutta testamenttia ei ollut löytynyt M:n jäämistöstä ja M:n voitiin siten olettaa hävittäneen sen. K vastusti vaatimusta, koska hänellä oli M:n kuollessa edelleen hallussaan mainitut kaksi kappaletta testamenttia. Kysymys todistustaakasta ja näytön arvioin-

nista sen osalta, oliko M peruuttanut testamentin hävittämällä sen.

VL:2015-32

Työsopimus - Työsuhteen päättäminen - Työsopimuksen irtisanominen - Työsuhteen purkaminen - Työsuhteen ehdot

Työnantaja oli yhteistoimintaneuvotteluiden jälkeen ilmoittanut työntekijöille toimipaikan lakkauttamisesta ja työntekijöiden siirtämisestä työskentelemään työnantajan eri kaupungissa sijaitsevaan toiseen toimipaikkaan. Työntekijä, jonka työsuopimukseen oli kirjattu työn suorittamispaikaksi yrityksen vanha toimipaikka, ei suostunut muutokseen. Kun työntekijä ei saapunut määrättyä aikana uuteen toimipaikkaan, työnantaja katsoi työsuopimuksen purkautuneeksi. Kysymys siitä, oliko työnantaja noudattamallaan menettelyllä voinut yksipuolisesti muuttaa työsuopimuksen työn suorittamispaikkaa koskevaa ehtoa.

VL:2015-33

Seksuaalirikos - Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö - Törkeä lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö - Lapsen houkuttelemisen seksuaalisiin tarkoituksiin Rangaistuksen määrääminen - Rangaistuslajin valinta - Rangaistuksen mittaaminen

A, B ja C olivat useita kertoja erikseen keskustelleet tietokoneen välityksellä seksuaalisista asioista alle 16-vuotiaan X:n kanssa. Kukin heistä oli erikseen kerran tavannut X:n ja ollut hänen kanssaan sukupuoliyhteydessä. Käräjäoikeus piti A:n, B:n ja C:n syyksi luettuja rikoksia kokonaisuutena arvostellen törkeinä ja tuomitsi heidät törkeistä lapsen seksuaalisista hyväksikäyttöistä sekä muista pääosin lapsiin kohdistuneista seksuaalirikoksista ehdottomiin vankeusrangaistuksiin. Hovioikeus katsoi, etteivät X:ään kohdistuneet teot olleet kokonaisuutena arvostellen törkeitä ja luki näiltä osin A:n, B:n ja C:n syyksi, kunkin osalta erikseen, lapsen seksuaalisen hyväksikäytön. Hovioikeus alensi vastaajille tuomittuja yhteisiä vankeusrangaistuksia ja lievensi ne ehdollisiksi. Kysymys siitä, täyttääkö A:n, B:n ja C:n syyksi luetut lapsen seksuaaliset hyväksikäytöt rikoksen tör-

keän tekemuodon tunnusmerkistön. Kysymys myös siitä, täyttääkö C:n seksuaalisväyhteinen keskustelu tietokoneen välityksellä kahden alle 16-vuotiaan lapsen kanssa lapsen seksuaalisen hyväksikäytön tunnusmerkistön. Lisäksi kysymys siitä, täyttääkö C:n 12-vuotiaan lapsen kanssa tietokoneen välityksellä käymä keskustelu lapsen houkuttelemisen seksuaalisiin tarkoituksiin tunnusmerkistön. Kysymys myös rangaistuksen määräämisestä.

VL:2015-34

Asuntokauppa - Uusi asunto

Kysymys siitä, oliko uuden asunnon ostajalla oikeus purkaa kauppa kaupan kohteessa ilmenneiden virheiden vuoksi.

VL:2015-35

Velan vanhentuminen - Korvausvelan vanhentuminen Kilpailunrajoitus

Markkinaoikeuden lainvoimaisen päätöksen mukaan kolme elinkeinonharjoittajaa oli vuosina 1997–2004 vaihtanut liiketoimintaansa liittyviä tietoja sekä jakanut markkinoita tavalla, joka oli kilpailunrajoitusta annetun lain (480/1992) 6 §:n ja EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan vastaista. A, joka oli mainittuina vuosina myynyt raaka-ainetta yhdelle elinkeinonharjoittajista, katsoi että raaka-aineen hinta oli jäänyt alhaisemmaksi kuin se olisi vapaasti kilpailluilla markkinoilla ollut. A vaati 20.12.2011 vireille tulleella kanteella ensisijaisesti elinkeinonharjoittajia korvaamaan hänelle aiheutuneen vahingon kilpailunrajoituksista annetun lain 18 a §:n nojalla. Toissijaisesti A vaati vahingonkorvausta vahingonkorvauslain tai sopimusoikeudellisten periaatteiden nojalla ja viimesijaisesti perusteettoman edun palautusta. Kysymys siitä, olivatko A:n vaatimukset vanhentuneita.

VL:2015-36

Puolustaja - Puolustajan palkkio - Tulkkauskustannukset Tuomion kirjoitusvirheen oikaisu

Kysymys vastaajan ja hänen avustajansa välisen neuvottelun tulk-

kaamisesta aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta. Kysymys myös tuomion korjaamisesta.

VL:2015-37

Ulosottokaari - Ulosmittaus - Palkan arviointi

Ulosottomies oli katsonut, että ulosottovelallinen, jolle Maatalousyrittäjien Eläkelaitos maksoi eläkettä, oli työskennellyt ulosmittausta välttääkseen palkatta lähipiirinsä omistamassa ja johtamassa yhtiössä. Velallisen palkan määrä oli ulosmittauksessa arvioitu ulosottokaaren 4 luvun 47 §:n 1 momentin nojalla, jolloin ulosmittaus oli suoritettu tästä määrästä kuten palkasta (ns. fiktiivisen palkan ulosmittaus). Ulosottomies oli antanut velallisen palkan ulosmittausta koskevan maksukiellon työnantajayhtiön asemesta Maatalousyrittäjien Eläkelaitokselle. Kysymys maksukiellon kohdentamisen oikeellisuudesta.

VL:2015-38

Kiinteistön kauppa - Laatuvirhe Oikeudenkäyntimenettely - Prosessinjohto - Väittämistaakka

Kiinteistökaupan purkamista koskeva kanne oli perustunut siihen, että rakennuksessa oli ollut kosteus- ja homevaurioiden johdosta laatuvirhe, joka oli aiheutunut siitä, että maakosteus oli pääsyt kapillaarisesti nousemaan betonilaatan läpi lattiapinnoitteen. Hovioikeus hyväksyi purkuvaatimuksen sillä perusteella, että rakennuksen kosteus- ja mikrobi-vauriot olivat aiheutuneet siitä, että rakennuksen alapohjaan oli tehty täyttömaahan asti ulottuva aukko. Kysymys siitä, onko hovioikeus voinut kanneperuste ja oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 3 §:n ja 26 luvun 1 §:n säännökset huomioon ottaen hyväksyä kanteen mainitsemallaan perusteella.

VL:2015-39

Seksuaalirikos - Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö Rangaistuksen määrääminen - Rangaistuslajin valinta - Rangaistuksen mittaaminen

A oli internetissä sosiaalisessa mediassa usealla valeprofiililla esiintyneen käynyt seksuaalisävytteisiä keskusteluja iältään 10–15-vuotiaiden tyttöjen kanssa. A oli lähettänyt tytöille alastonkuvia ja pyytänyt heitä lähettämään alastonkuvia itsestään. A oli myös pyrkinyt katselemaan alastomia tai vähäpukeisia tyttöjä web-kameran avulla onnistuen kahdessa tapauksessa tavoitteessaan. A:n syyksi luettiin muun muassa seitsemäntoista lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä. Kysymys rangaistuksen määräämisestä.

VL:2015-40

Asianajaja - Valvonta - Kurinpidollinen seuraamus

Kysymys Suomen Asianajajaliiton valvontalautakunnan asianajajalle määräämän kurinpidollisen seuraamuksen arviointiperusteista hovioikeudessa.

VL:2015-41

Työsopimus Vahingonkorvaus - Ansionmenetys Tuomion oikeusvaikutus - Täytäntöönpanokelpoisuus

A vaati kanteessaan, että työnantajayhtiö veloitetaan suorittamaan hänelle korvausta työtapa-turmassa aiheutuneista vahingoista, paitsi muusta, työansion menetyksestä kuukausittain kanteessa yksilöity määrä siihen saakka, kunnes hän täyttää 65 vuotta. A ei ollut käräjäoikeudessa hänelle varatusta tilaisuudesta huolimatta esittänyt selvitystä hänelle makse-

tuista korvauksista, eläkkeistä tai palkkatuloista, vaan oli ilmoittanut, että kysymyksessä oleva selvitys oli tehtävä vasta tuomion täytäntöönpanossa. Hovioikeus antoi kanteesta tuomion, jonka suoritusvelvollisuutta koskevan tuomiolauselman mukaan kuukausittaisesta euromääräisestä summasta on vähennettävä, mitä korvausta vaativalle on maksettu tai tullaan maksamaan sairauspäivärahana, työttömyyskorvauksena, palkkana tai eläkkeenä. Kysymys siitä, onko hovioikeus voinut antaa sanotun sisältöisen suoritus-tuomion, kun otetaan huomioon tuomiolta edellytettävä selkeys sekä suoritusvelvollisen oikeutetuja etuja että tuomion täytäntöön-pantavuutta koskevien näkökoh-tien kannalta.

VL:2015-42

Tapaturmakorvaus Muutoksenhaku Määräaika

Kysymys tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan päätöksestä tehdyn valituksen myöhästymisestä.

VL:2015-43

Velan vanhentuminen - Korvaus-velan vanhentuminen Vahingonkorvaus - Julkisyhteisön korvausvastuu Euroopan unionin oikeus

A oli vuonna 2003 tuonut Suomeen käytetyn henkilöauton, josta oli 7.4.2004 annetulla autoveropäätöksellä määrätty maksettavaksi autoveron lisäksi autoverolle kannettua arvonlisäveroa (elv). A vaati 17.3.2011 valtiolta vahingonkorvausta katsoen, että valtio oli perimällä kyseistä veroa rikkinut Euroopan unionin oikeutta. Kysymys vahingonkorvausvaateen vanhentumisesta.